

C119 – OND13

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

26 januari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over leerproblemen bij schoolkinderen die in de buurt van luchthavens wonen	1
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het veilig gebruik van internet door kinderen en jongeren	3
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het uitsluiten van leerlingen	5
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het verstrakken van de afspraken met betrekking tot beroepsopleiding	7
Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het leerlingenvervoer van het buitengewoon onderwijs	
Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over afwijkingen op het gratis leerlingenvervoer voor leerlingen uit het buitengewoon onderwijs	9
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de plaats van de opleiding polyvalent verzorgende in de KB's betreffende de zorgkundige	12

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over leerproblemen bij schoolkinderen die in de buurt van luchthavens wonen

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als onderdeel van de Gezondheidskundige Evaluatie Schiphol is tijdens de periode van 2001 tot 2004 in het kader van het Vijfde Kaderprogramma van de Europese Unie een onderzoek uitgevoerd in drie landen naar de mogelijke effecten van omgevingslawaai op het cognitief functioneren, zoals leesvaardigheid en aspecten van geheugen en aandacht. Het betreft een wetenschappelijk veldonderzoek dat werd uitgevoerd bij 2844 leerlingen uit de basisschool tussen 9 en 11 jaar oud, uit 89 scholen in gebieden rondom de luchthavens van Schiphol Amsterdam, London Heathrow en Madrid.

De resultaten van dit onderzoek werden in 2005 door het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu gepubliceerd in een rapport. Daaruit blijkt heel duidelijk dat er effectief een verband bestaat tussen de blootstelling aan het lawaai van vliegtuigverkeer op school en begrijpend lezen. Uit leestests blijkt dat kinderen die schoollopen in basisscholen waar frequent luidruchtige vliegtuigen overvliegen, significant lager scoren.

In het geval van de scholen rondom Schiphol werd vastgesteld dat er een leesachterstand van 1 maand is per 5 decibel extra geluidsoverlast. Die leesachterstand kan nog oplopen als men weet dat dergelijke toestellen op de grond vaak 60, 70, 80 tot 90 decibel geluid produceren.

Het percentage kinderen met een relatief lagere score voor begrijpend lezen liep op van 9 percent in scholen waar er weinig tot geen vliegtuiglawaai was, tot gemiddeld 14 percent voor de hogere geluidsbelaste basisscholen.

Verder is vastgesteld dat de blootstelling aan geluid van vliegverkeer op school in negatieve zin samenhangt met het langetermijngeheugen. Deze geheugenfunctie bleek gemiddeld lager te zijn bij hogere geluidsniveaus.

Ook de relatie met de geluidbelasting door vliegverkeer op het huisadres, waar de kinderen buiten de schooluren verblijven, werd onderzocht. De effecten daarvan waren vergelijkbaar met het effect van geluid van vliegverkeer op school.

Uit eerder onderzoek rond de luchthaven van München blijkt dat dergelijke effecten omkeerbaar zijn wanneer het geluidsniveau afneemt. Wanneer de geluidsoverlast kan worden teruggedrongen of verdwijnt, wordt de leesachterstand na verloop van tijd effectief weggewerkt. Het geheugen van de kinderen gaat erop vooruit en hun concentratievermogen wordt beter.

Het zou onverantwoord zijn om deze effecten op het leervermogen van scholieren als gevolg van de lawaaihinder van vliegtuigen ondergeschikt te maken aan die heilige koe van de economische expansie van de luchthaven. De enige grondstof waarover we in Vlaanderen beschikken, zijn de grijze hersencellen van onze kinderen. Als we dan de gezonde pretentie hebben om Vlaanderen te willen uitbouwen tot een kenniseconomie, dan kunnen we het ons niet permitteren om de leerkansen van onze kinderen te hypothekeren. We moeten integendeel alles in het werk stellen om ze de mogelijkheid te geven zich intellectueel ten volle te ontwikkelen.

Het choqueert me dan ook wanneer BIAC verklaart dat het inzetten van minder luide vliegtuigen economisch niet haalbaar is. Als gevolg van de milieuvergunning van minister Peeters, is BIAC verplicht om op termijn over te schakelen op minder luidruchtige vliegtuigen, met een geluidsdruk die lager is dan QC8. Uit een recente haalbaarheidsstudie die BIAC onlangs heeft verricht, zou blijken dat dit economisch niet haalbaar is. Ik vind dit choquerend wanneer ik dan in De Standaard lees dat BIAC het afgelopen jaar een winst heeft geboekt van 161,3 miljoen euro. Dat is 18,7 percent meer dan het jaar voordien. Het is positief dat er winst wordt gemaakt, maar ik ben van

mening dat er ook geld moet worden geïnvesteerd in het voorkomen van dergelijke kwalijke effecten op de leerprestaties. Mijnheer de minister, beschikt u over gegevens die bevestigen of tegenspreken wat dit onderzoek in basisscholen rond andere grote Europese luchthavens heeft aangetoond? Het gaat om een heel degelijk onderzoek. Ik kan me niet voorstellen dat de resultaten bij onze luchthaven anders zouden zijn. Werd reeds een gelijkaardig onderzoek verricht in scholen rondom de luchthavens van Zaventem, Oostende, Deurne en de militaire vlieghavens zoals Kleine Brogel en Koksijde? Zo niet, wordt dergelijk onderzoek overwogen? Welke maatregelen kunt u eventueel nemen opdat deze kinderen geen onnodige leerachterstand zouden oplopen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Glorieux, het onderzoek waarnaar u verwijst, is mij bekend. Het ging na wat de mogelijke impact is van geluidshinder op het cognitief functioneren van jonge kinderen. Het is een verdienstelijk onderzoek omdat het tegemoetkomt aan een aantal tekortkomingen uit vroeger onderzoek zoals weinig nuancering in blootstellingkarakterisering, geen correctie voor mogelijke storende variabelen en geen aangepaste statistische analysemethodes. Het onderzoek waarvan sprake in de vraag houdt hier rekening mee.

We mogen niet uit het oog verliezen dat het hier gaat om een bepaald type onderzoek, met name een dwarsdoorsnedeonderzoek op een bepaald moment in de tijd. Op deze manier kunnen vaststellingen worden gedaan over het samen voorkomen van bepaalde fenomenen. Causale relaties worden niet op die manier aangetoond. Er is wel sprake van statistisch significante verbanden. Bovendien moet er rekening mee worden gehouden dat in een dergelijk onderzoek de blootstelling, het effect en de mogelijke verstorende variabelen tegelijkertijd zijn gemeten, waardoor het niet duidelijk is wanneer en hoe snel het effect van geluid ontstaat, en of bij een toenemend aantal jaren van blootstelling de effecten toenemen.

Toch geeft dit type van onderzoek ernstige aanwijzingen over de impact van de geluidshinder. Zowel in de Nederlandse als in de totale onderzoeksgroep met Britse en Spaanse kinderen, is een verband gevonden tussen de blootstelling aan geluid van vliegverkeer op school en lezen. De score op de leestest neemt af

naarmate de blootstelling aan geluid van vliegverkeer op school hoger is. Deze resultaten komen redelijk – dat wil zeggen niet altijd – overeen met de resultaten uit andere studies.

Ik heb geen reden om aan te nemen dat de effecten voor Vlaamse kinderen anders zouden zijn, indien zij aan gelijkaardige geluidshinder worden blootgesteld. Er is bij mijn weten geen gelijkaardig onderzoek uitgevoerd of gepland in Vlaanderen.

Ik denk dat het verstandig is om in dergelijke kwesties de krachten te bundelen en dit soort onderzoek in een ruimer verband te organiseren. Het RANCH-onderzoek is daar een goed voorbeeld van. De literatuurstudie die in dat kader werd uitgevoerd, toont ook aan dat dit soort onderzoek meestal gebeurt rondom grote internationale vlieghavens, bijvoorbeeld Londen, Madrid, München, Schiphol en Los Angeles. We stellen ons vragen bij de kosten-batenbalans voor onderzoek naar de impact van geluidshinder van kleinere luchthavens zoals Deurne of Oostende of van militaire luchthavens zoals Kleine Brogel.

Mijnheer Glorieux, als minister van Onderwijs ben ik uiteraard bezorgd om de gezondheid en het welzijn van de kinderen. Daarom moeten we ervoor zorgen dat kinderen kunnen opgroeien en schoollopen in een gezonde omgeving. Dat houdt onder meer in dat we beschermende maatregelen moeten afspreken. Een goede basis is voor Vlaanderen gelegd in de VLAREM II-normen inzake geluidshinder.

Voor de nabije toekomst staan we echter voor de opdracht om voor de nationale luchthaven van Zaventem goede afspraken te maken tussen de gewesten over de geluidsnormen en over mogelijke bijkomende isolatiemaatregelen, eenmaal het totale geluidspreidingskadaster zal zijn gepubliceerd. Ook scholen zouden dan supplementaire voorzieningen kunnen treffen om de geluidshinder overdag te verminderen.

Op dit ogenblik hanteert de onderwijsinspectie een veiligheidsindex: ‘Veiligheid en welzijn op school. Dynamisch risicobeheersingsbeleid van scholen’. De controlelijst wordt gebruikt tijdens de schooldoorlichtingen of bij controlebezoeken gericht op veiligheid, hygiëne en woonbaarheid van scholen en bevat een item over geluidshinder. Jaarlijks wordt hierover gerapporteerd in de Onderwijspiegel. De inspectie baseert zich daarvoor op de Vlaamse

milieureglementering en neemt vooral de functie op van signaalgever in het kader van een totaal veiligheidszorgbeleid.

Tot nu toe is er in de Onderwijsspiegel nooit melding gemaakt over specifieke klachten of situaties omtrent geluidshinder. Geluidshinder op zich is ook nog nooit een basis geweest voor een negatief advies. Er wordt ook geen melding gemaakt van regio's waar opvallend meer problemen zouden worden gemeld, bijvoorbeeld rond Zaventem.

Tijdens haar schoolbezoeken doet de inspectie wel vaststellingen of noteert eventuele klachten. Het is niet uitgesloten dat dit soort informatie terug te vinden is in doorlichtingsverslagen van specifieke scholen in buurten rond luchthavens. Indien dit echter systematisch en opvallend zou zijn, zou dit worden meegenomen in de Onderwijsspiegel, en dat is dus niet het geval.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de minister, ik neem aan dat u niet onmiddellijk uw plannen kunt uiteenzetten, maar in uw antwoord mis ik wel een aantal concrete richtingen of aanzetten.

U hebt erkend dat er zich een probleem zou kunnen voordoen, want waarom zou Zaventem een uitzondering zijn als er zich rond andere grote luchthavens problemen voordoen? Het is belangrijk dat dat wordt meegenomen bij de onderhandelingen tussen de gewesten over de geluidsnormen.

Ook voor het START-project is dit een belangrijk element. Als wordt geïnvesteerd, mag ook deze sector niet worden vergeten. We mogen niet enkel, hoewel het belangrijk is, investeren in de economische expansie. De effecten van die expansie mogen we niet met de mantel der liefde bedekken.

BIAC moet geresponsabiliseerd worden. Het bedrijf maakt – en het is hun gegund – een monsterwinst, maar het heeft ook een sociale verantwoordelijkheid. BIAC moet een bijdrage leveren als het gaat over isolatieprogramma's en het gebruik van geluidsarmere toestellen. Het bedrijf mag zich niet enkel concentreren op het optimaliseren van de winst en oplossingen voor de andere problemen doorschuiven naar de samenleving en de regering.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u als minister van Onderwijs concrete stappen zult zetten en uw verantwoordelijkheid zult nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het veilig gebruik van internet door kinderen en jongeren

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, uit een recente studie van de Universiteit Gent blijkt dat sensibilisering rond veilig internetten voor kinderen en jongeren nodig is. Eén op drie leerlingen beschouwt het internet als ongevaarlijk. Nochtans voelt één op zes kinderen zich soms onveilig en bedreigd. Drie kwart van de Vlaamse leerlingen gebruikt wekelijks of meer het internet.

Het gebruik van internet biedt veel mogelijkheden, maar ook de gevaren van dit medium zijn veelzijdig. Naast mogelijke schadelijke contacten, via anonieme ICT zoals chat of e-mail, is er ook de problematiek van de schadelijke inhoud op zich, zoals porno en haatmail. De mogelijke lichamelijke gevolgen van veel ICT-gebruik is nog iets anders. Het illegaal gebruiken en kopiëren van software en het schenden van intellectuele eigendomsrechten zijn dan weer nog heel andere problemen.

In december 2002 heeft het Ministerie van Onderwijs, in samenspraak met de federale minister van Justitie, Child Focus, de Federal Computer Crime Unit van de federale politie en diverse media een sensibiliseringscampagne opgezet die zich richtte naar vier doelgroepen: ouders, kinderen, jongeren en leerkrachten. Het ging onder meer over de veiligheidsgids voor scholen, een affichecampagne en een webstek.

Uit het onderzoek van de Universiteit Gent blijkt dat scholen een belangrijke rol spelen. Dat is de enige plaats waar alle jongeren samen te bereiken zijn. Als de school een beleid heeft rond veilig internetten, is

er uiteraard veel meer controle. De ngo Action Innocence geeft gratis informatiesessies op scholen en aan ouderverenigingen. Ouders zijn de belangrijkste partners, maar niet alle ouders zijn in de mogelijkheid om bij te sturen. Dat blijkt trouwens ook uit het onderzoek.

Enkele dagen geleden verscheen ook het Clickx-onderzoek. Daaruit bleek nogmaals hoe onveilig internetgebruik voor jonge kinderen kan zijn en hoe vlug er misbruik van wordt gemaakt door sommige volwassenen. In dat kader kwam vooral de problematiek van pedofilie op de voorgrond.

De woordvoerder van de Federal Computer Crime Unit, de heer Beirens, zegt dat scholen ook een preventieve rol moeten spelen, maar het probleem is dat leerlingen vaak beter op de hoogte zijn van een aantal zaken dan leerkrachten. Dat is dus een knelpunt. Scholen kunnen dan meestal wel goed bezig zijn met het aan de leerlingen duidelijk maken wat de computer kan betekenen voor de lessen, maar vaak wordt het gevaar van de computer onderschat. Wat een computer kan, weten ze meestal, maar wat hij verkeerd doet, blijft dikwijls gevaarlijk. Ook de heer Beirens zegt dat er wellicht een probleem is met de vorming van de leerkrachten.

Mijnheer de minister, hoe wilt u het beleid rond veilig internet binnen de scholen en de scholengemeenschappen aanmoedigen? Is er samenwerking tussen Action Innocence en het departement Onderwijs? De sensibiliseringsactie die in 2002 heeft plaatsgevonden, was een eerste stap. Ook het partnerschap tussen de verschillende stakeholders dat toen ontstaan is, was waardevol. Hoe staat u tegenover het verder valideren van dit partnerschap en eventueel tegenover een vervolgactie hiervan? Waar kunnen leerkrachten zich verder bijscholen, niet over ICT in het algemeen maar over het preventieve deel van het veilig internetgebruik?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik deel volkomen de bezorgdheid van mevrouw Vanderpoorten omtrent de reële en potentiële gevaren die surf-, chat- en e-mailgebruik met zich meebrengen. In 2002 werd inderdaad een samenwerking opgezet tussen het ministerie van Justitie, Childfocus en de Federale Politie. De rol van het departement Onderwijs bestond er toen in om in nascholing te voorzien rond diverse aspecten van veilig ICT-

gebruik, een affiche met 'surf safe tips' te verspreiden in scholen en een veiligheidsgids voor directies, leerkrachten en ICT-coördinatoren uit te geven. Deze gids, die de naam 'Klikvast, ook op de Informatiesnelweg' kreeg, bevatte informatie over alle mogelijke aspecten van veilig ICT-gebruik en is nog steeds beschikbaar op de website van het departement.

Het deel nascholing waarvan sprake, werd uitgewerkt door het expertisenetwerk REN Vlaanderen.

Hoewel de campagne uit 2002 uiterst succesvol was, blijft er inderdaad nood aan geactualiseerde informatie. Bepaalde thema's die momenteel erg actueel zijn, zoals cyberpesten, waren in de gids nog weinig of niet uitgewerkt. Andere thema's, zoals de mogelijk schadelijke gevolgen van anonieme communicatie via ICT, zijn nog steeds aan de orde en moeten blijvende aandacht krijgen. Ik heb dan ook beslist om inzake veilig ICT-gebruik opnieuw een aantal projecten op te zetten.

Vooreerst zal er een heruitgave komen van de veiligheidsgids in een geactualiseerde versie. Ik plan deze heruitgave voor het najaar van 2006. Daarnaast wordt de ontwikkeling en programmatie van nieuwe nascholingen gepland over dit thema door het expertisenetwerk REN Vlaanderen. Gedurende het schooljaar 2005-2006 worden een twaalftal nascholingsreeksen aangeboden of op vraag uitgewerkt. Het gaat daarbij over uiteenlopende onderwerpen waarvan sommige technisch van aard zijn, bijvoorbeeld over de bescherming van schoolnetwerken tegen virussen en dergelijke, en andere pedagogisch-didactisch van aard, zoals over cyberpesten en veilig ICT-gebruik door leerlingen.

Ik wijs er op dat REN Vlaanderen ook vraaggestuurd werkt. Leerkrachten, directies of ICT-coördinatoren die een specifieke nascholingsbehoefte hebben, kunnen dus zeker bij REN Vlaanderen terecht.

Er komen ook acties rond het thema cyberpesten. Hiervoor wordt momenteel samengewerkt met het OIVO, het Onderzoeks- en Informatiecentrum van Verbruikersorganisaties. Het OIVO is door de Europese Commissie erkend als nationaal coördinatiepunt van het programma Insafe. Ook Childfocus is hierbij betrokken. Insafe heeft tot doel te sensibiliseren over onder andere veilig internetgebruik bij kinderen en jongeren. Het OIVO diende eind vorig jaar met medewerking van het departement Onderwijs een projectvoorstel in bij de Europese Commissie waarin onder andere de ontwikkeling van sensibiliserings-

materiaal over cyberpesten in scholen is opgenomen. Het blijft evenwel afwachten of dit voorstel door de Europese Commissie zal worden goedgekeurd.

Ten slotte werkt mijn administratie aan een omschrijving van wat wij in de toekomst als minimale basisvaardigheden ICT zullen beschouwen. Hierbij wordt de nodige aandacht besteed aan het aspect veiligheid en het verantwoord leren omgaan met het internet en andere digitale media.

Klasse en Schooldirect hebben in het verleden informatie van en over Action Innocence verspreid. Een structurele samenwerking is er evenwel niet. Er is reeds de samenwerking met het OIVO dat een breder draagvlak heeft dan de genoemde organisatie. Bovendien wil ik benadrukken dat het belangrijk is om bij de ICT-integratie in scholen te vertrekken vanuit de vele mogelijkheden die ICT biedt. Uit de manier waarop Action Innocence zich via haar website en in de pers profileert, blijkt dat de organisatie er veeleer een omgekeerde visie op nahoudt en vertrekt vanuit de gevaren van internet in plaats van de pedagogisch-didactische mogelijkheden. Ook om die reden heb ik voorbehoud tegen een structurele samenwerking met deze organisatie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het uitsluiten van leerlingen

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, het schooljaar is al een tijdje bezig, maar 1 februari is altijd een belangrijk moment. Op die datum is het aantal leerlingen van belang voor de uren die de school nadien krijgt. We merken elk jaar weer dat heel wat leerlingen worden uitgesloten, maar pas na 1 februari. Ze moeten dan op zoek naar een andere school. Daar bestaat regelgeving over en er is een procedure voor uitgewerkt. Normaal zou er niet al te veel mogen mislopen maar in de praktijk merken we dat het aantal uitsluitingen blijft toenemen na 1 februari zonder dat een aantal leerlingen een school heeft gevonden.

Initiatieven als 'time-out', vormen voor een kleine harde kern een waardevol, buitenschools alternatief. Toch zijn er nog steeds vele jongeren die uit de boot vallen. Mijnheer de minister, eerder kondigde u ook aan dat scholen die besluiten om een leerling uit te sluiten, voortaan die uitsluiting tot na de examens kunnen uitstellen. Moet de leerling toch eerder weg, dan is de school verplicht de leerling ingeschreven te houden en desnoods op te vangen tot hij of zij een andere school vindt. Dit is dus de bestaande procedure.

In uw beleidsbrief sprak u over de methodiek van het herstelgericht overleg. Vanaf september van dit jaar zouden daarvoor middelen worden vrijgemaakt. Om de introductie van deze werkvorm voor te bereiden, wordt een actieplan voorbereid dat met het onderwijsveld zal worden besproken. Ik heb uit de pers vernomen dat er een aantal moderatoren zijn aangeduid die vooral de conflictbeheersing in scholen zouden begeleiden en misschien ook op dit vlak een bijkomende inbreng zouden kunnen doen.

Mijnheer de minister, welke initiatieven neemt u om het aantal uitsluitingen preventief aan te pakken? Betreffende het implementeren van de methodiek rond herstelgericht overleg: in welke fase bevindt het actieplan zich dat met het onderwijsveld zal worden besproken? Hoe kunt u garanderen, als dat al kan, dat een uitgesloten leerling die toch ingeschreven blijft op een school, tot het einde van het schooljaar, effectief ook opgevangen wordt op school? Wat houdt deze opvang concreet in?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, ik wil enkele bedenkingen toevoegen. Ik vind dat uitsluitingen bijna onbestaande zouden moeten zijn binnen de scholen. Als het gebeurt, moet het echt om uitzonderingsgevallen gaan. Vaak worden de moeilijke gasten uit bepaalde scholen afgevoerd, en dan liefst na 1 februari. Daar knelt het ook. De ontvangende school wordt hoe dan ook dubbel gestraft. De school neemt die leerling op zonder enige financiële ondersteuning. De werkings-toelagen worden niet uitgekeerd aan die ontvangende school. Wanneer die leerling binnenkomt na 1 februari, telt hij niet mee voor de berekening voor alles wat het volgende schooljaar betreft. Kan dit niet worden ondervangen door de school die de leerling wegstuurt, te verplichten ook het pakket van de financiële ondersteuning mee te sturen zodat het op een eerlijke manier wordt verdeeld?

Ik vraag me ook af of men voor de tellingsdatum van 1 februari geen andere schikkingen kan nemen, zodat men de periode halveert bijvoorbeeld en de leerling niet volledig meetelt op de wegsturende school en de ontvangende school daar ook enige baat bij heeft.

In hoeverre kunnen er sancties getroffen worden voor scholen die niet voldoen aan de plicht om een nieuwe school te zoeken voor de weggestuurde leerling?

Deze bedenkingen getuigen van mijn grote verantwoordiging bij het wegsturen van leerlingen. Ik weet zeer goed wat ik zeg, het zijn geen lichte woorden die ik uitspreek, maar ik sta er volledig achter.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Vanderpoorten, u zult het met me eens zijn dat het tegengaan van uitsluitingen niet los kan worden gezien van het streven naar een betrokkenheid op de school. Een band creëren en onderhouden met leerlingen en ouders is essentieel om te voorkomen dat leerlingen uitvallen. Cruciaal hierbij is onder meer het moment van inschrijving. Het is belangrijk dat men, naast een administratieve afhandeling bij de inschrijving, een intakegesprek voert, waarbij men zicht krijgt op de achtergrond en de eventuele noden van de leerlingen.

Sommige LOP's verrichten op dat vlak al heel wat werk en stimuleren een goed inschrijvingsbeleid, waarbij ze het belang van een gemotiveerde school- en studiekeuze benadrukken, zonder afbreuk te doen aan het recht op inschrijving. De gegevens die via het LOP worden verzameld, zijn ook een uitstekende basis voor preventieve acties, het opvolgen van effecten en het verbeteren van acties op lokaal niveau.

Terwijl de LOP's lokaal een goed inschrijvingsbeleid stimuleren en gegevens verzamelen, worden op de administratie gegevens verzameld over het aantal definitieve uitsluitingen in scholen. De verificatie van het secundair onderwijs zal bij wijze van steekproef in een aantal scholen ook peilen naar de wijze waarop leerlingen worden begeleid naar een nieuwe school en de manieren waarop uitgesloten leerlingen worden opgevangen. Deze gegevens zullen wellicht toelaten om te zien of nog bijkomende acties moeten worden genomen. Ik ben hier een beetje voorzichtig in mijn antwoord.

Momenteel wordt op de administratie een stappenplan voorbereid voor de introductie van de werkvorm van het herstelgericht overleg. We hebben

ervoor gekozen de werkvorm in eerste instantie te introduceren in de grootsteden Antwerpen, Gent en Brussel. We onderzoeken de mogelijkheid om in deze grote steden CLB-medewerkers op te leiden in deze methodiek. Het stappenplan is echter nog niet volledig. Er moeten onder meer nog afspraken worden gemaakt met opleidingsverstrekkers omtrent intervisie, taakbelasting van de bemiddelaars, timing, verdere implementatie enzovoort. Afhankelijk van de verdere keuzes in dit stappenplan, zal worden nagegaan wat de relevante gesprekspartners zijn om met deze methodiek van start te gaan.

In elk geval voorzien we in de mogelijkheid om op basis van vrijwilligheid in te stappen in dit initiatief: de medewerkers kunnen daar niet toe verplicht worden. Bovendien zullen we van de CLB's vragen dat ze het aanbod opnemen in de bijzondere bepalingen en de afsprakennota en op die manier in overleg gaan met de scholen uit hun werkingsgebied om te komen tot een gedeelde visie.

Door een wijziging, met ingang van het schooljaar 2005-2006, van de regelgeving op de organisatie van het voltijds secundair onderwijs, blijft een leerling die in de loop van het schooljaar in de school definitief wordt uitgesloten, ingeschreven tot op het ogenblik van inschrijving in een andere school. De uitsluiting betekent aldus uitsluiting van lesbijwoning, zonder afbreuk te doen aan de regelmatigheid van de leerling. In afwachting van een inschrijving elders, kunnen de ouders, of de meerderjarige leerling zelf, een gemotiveerd verzoek tot opvang aan de school richten. Indien de school deze leerling niet of niet langer wenst op te vangen, wat niet denkbeeldig is bij zeer ernstige feiten, dan kan ze dit weigeren mits schriftelijke motivatie. Indien de leerling toch wordt opgevangen, dan bepaalt de school vrij op welke wijze hieraan invulling wordt gegeven. Er is dus weliswaar een fysieke, doch geen pedagogisch-didactisch verantwoorde opvangverplichting. Ook in geval van tijdelijke uitsluiting geldt deze regeling.

Het is de bedoeling te vermijden dat de zwaarste tuchtsancties, de tijdelijke, respectievelijk definitieve uitsluiting, het schoolverzuim in de hand zouden werken. De nieuwe maatregelen, die in consensus met de onderwijskoepels tot stand zijn gekomen, beogen finaal zowel de belangen van de leerlingen en de ouders te vrijwaren als de autonomie van de scholen te respecteren.

Mevrouw de voorzitter, ik apprecieer uw bezorgdheid in deze. Inderdaad moeten we uitsluitingen in de mate van het mogelijke vermijden. Het financieringssysteem heeft op dit punt inderdaad een beetje een

pervers effect. Ik antwoord echter liever nu nog niet op uw vraag. Wanneer we naar een nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs gaan, moeten we erover nadenken of dit een element is waarop we willen werken.

In het verleden is in het departement altijd gezegd dat het financieringssysteem bijzonder ingewikkeld zou worden als we niet zouden werken met datum van 1 februari. In een samenleving waarin veel elektronisch en digitaal gebeurt, weegt dat argument echter minder zwaar. Er zou op een meer gedifferentieerde manier rekening kunnen worden gehouden met het ogenblik waarop een leerling de school binnenkomt of verlaat. Dat is een mogelijk antwoord op wat u zegt.

U vroeg zich ook af of scholen die niet doen wat ze moeten doen, gesanctioneerd worden. De maatregelen waarvan sprake zijn nog heel jong. Ik wens me dan ook nog niet uit te spreken over een evaluatie ervan of een sanctiebeleid. Wel zal ik proberen dit met de LOP-deskundigen goed op te volgen, want zij krijgen een heel belangrijke rol en ze zouden een overzicht moeten kunnen bieden van wat er in de praktijk op het terrein gebeurt. Dat lijkt de eerste opdracht, vooraleer we denken aan sanctiemechanismen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de minister, u zei dat de cijfers nu worden opgevraagd. Het is dus nog niet helemaal rond. Hoe ziet u de timing van het stappenplan?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb daarover nu geen details beschikbaar, en ik durf er niet over te improviseren. Wellicht hebt u uit de krant een overtrokken beeld gekregen van het stadium waarin dat zich bevindt. We zijn dit echt nog aan het voorbereiden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het verstrakken van de afspraken met betrekking tot beroepsopleiding

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, onder andere in De Tijd, maar ook in andere kranten, werd in december uitgebreid melding gemaakt van het sectorconvenant. Dat is op zich een heel positief gegeven, dat de arbeidsmarkt en het onderwijs dichter bij elkaar brengt en de kloof een beetje dicht. Er wordt al lang naar gestreefd, maar niet altijd met evenveel succes.

De bouwsector heeft een convenant afgesloten, waarover nogal uitgebreid werd bericht. Dat convenant moet uiteraard mee door de scholen worden ondertekend en zal ook toelaten dat leerkrachten een opleiding krijgen. De inspanningen en voorwaarden zouden verschillen van sector tot sector. Eind vorig jaar is trouwens niet alleen met de bouwsector een convenant afgesloten. Dat gebeurde ook met nog vier andere sectoren. In het verleden is al een aantal convenants afgesloten, en er zijn er nog op komst, waaronder enkele reeds in februari.

Mijnheer de minister, over deze samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs wil ik u nog enkele vragen stellen. Aan de hand van welke gegevens zult u meten of de streefcijfers met betrekking tot stageplaatsen voor leerlingen inderdaad worden behaald? Er werd immers gemeld dat dat strikt zou worden nagegaan en dat scholen er eventueel op zouden worden afgerekend. Wat bedoelde u concreet met 'minder steun krijgen als de streefcijfers niet gehaald worden voor bedrijven en scholen'?

Hoe zult u garanderen dat leerkrachten echt de kans krijgen om de beloofde opleidingen te volgen? We weten dat er in scholen vaak, zo al niet een aversie heerst tegen, dan toch een rem bestaat op het volgen van stages door leerkrachten wegens het gebrek aan vervangingsmogelijkheden en dergelijke.

Welk effect zal het afsluiten van afzonderlijke convenants per sector, die door afzonderlijke scholen ondertekend moeten worden, hebben op enerzijds de

planlast in de scholen en anderzijds de uniformiteit van de afspraken? Dat hoeft uiteraard geen probleem te zijn, maar misschien hebt u een idee wat het zou kunnen betekenen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Vanderpoorten, ik zou eerst even de convenants in het algemeen en de bepalingen met betrekking tot de stages in het convenant met de bouwsector in het bijzonder, willen duiden.

Het nieuwe modelconvenant werd in de VESOC-werkgroep met de sociale partners besproken. Het verschil met de vorige generatie convenants is dat de nieuwe convenants zich sterker focussen op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en op het opleidings- en competentiebeleid. Diversiteit is een belangrijke horizontale doelstelling. Ook heb ik aan de sectoren gevraagd om hun streefcijfers realistisch, maar ambitieus te kwantificeren.

In het sectorconvenant van de bouwsector, dat op 16 december 2005 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd en van 1 november 2005 tot 31 oktober 2007 loopt, wordt met betrekking tot stages, in artikel 4 het volgende gestipuleerd: 'De sociale partners bouw en de Vlaamse Regering werken samen om tot sluitende afspraken en engagementen te komen over het aantal en de kwaliteit van de stageplaatsen die de sector voor het voltijds onderwijs ter beschikking stelt.' In het actieplan dat deel uitmaakt van het protocol engageert de sector zich tot het aanbieden van 3000 stageplaatsen voor het voltijds onderwijs. Daarnaast worden acties uitgewerkt inzake de kwaliteit van de stageplek.

De doelstelling om 3000 leerlingen te bereiken, betekent dat de bouwsector ernaar streeft om voor iedere leerling in het voltijds secundair onderwijs van de convenantscholen in een stageplaats te voorzien. Wat zijn convenantscholen? Artikel 1 van het convenant met de bouwsector stelt dat 'de sociale partners bouw en de Vlaamse Regering zullen samenwerken om overeenkomsten met scholen te stimuleren via de onderwijsconvenants. De onderwijsconvenants worden zowel met BSO, TSO als met BuSO afgesloten. Deze samenwerking wordt als addendum bij het protocol gevoegd.' Deze onderwijsconvenants worden via het koepelconvenant nu beter zichtbaar gemaakt. In het actieplan ter uitvoering van artikel 1 wordt

gesteld dat de sector met 157 scholen convenants wenst af te sluiten.

De sociale partners hebben er zich in het convenant toe verbonden jaarlijks een opvolgingsrapport over te maken aan de administratie Werkgelegenheid. Dit rapport wordt een maand na het eerste werkingsjaar bezorgd. Op een evaluatievergadering wordt dit opvolgingsrapport met de sector puntsgewijs besproken. Het is dus de sector zelf die haar streefcijfers moet 'bewijzen'.

In 2005 bestonden er 25 sectorconvenants. Tegen eind februari 2006 zullen 22 van de 25 sectoren zich op het nieuwe modelconvenant geënt hebben. De gesprekken met de drie overige sectoren zijn momenteel aan de gang. Die procedures zullen in de periode mei-juni afgerond zijn. Daarnaast willen we dit jaar ook met een aantal nieuwe sectoren convenants afsluiten. Met de verhuissector bevinden we ons in de finale fase.

Alhoewel het modelconvenant de basis vormt waarop we ons willen baseren, heeft elke sector zijn specificiteit, waarmee rekening moet worden gehouden bij de opmaak van het convenant. Sommigen leggen meer klemtoon op werkervaringsplaatsen, anderen op stageplaatsen, en weer anderen op het opleidingsbeleid ten aanzien van knelpuntberoepen.

Wat wel voor alle convenants geldt, is het feit dat elke sector geacht wordt te trachten de streefcijfers ook daadwerkelijk waar te maken. Indien dit duidelijk onvoldoende blijkt en de sector hiervoor geen afdoende verklaring geeft, kan de Vlaamse Regering overgaan tot gehele of gedeeltelijke terugvordering van de toegekende subsidies. Het betreft hier de subsidies die de Vlaamse Regering toekent onder de vorm van sectorconsulenten. Deze sectorconsulenten werken in de sector onder paritair toezicht en staan in voor de uitvoering van het sectorconvenant.

Dat wordt gedeeltelijk gegarandeerd via de invoering van een tijdelijk project met betrekking tot vervangingen van korte afwezigheden van leerkrachten. Daardoor zijn we in staat om mensen even iets anders te laten doen. Als een leerkracht vroeger afwezig was, werd haar of zijn vervanging doorgaans niet betaald door de overheid. De vervanging werd dan vaak onbezoldigd opgenomen door een collega die dit boven op haar of zijn dagtaak of in de plage-uren deed. Soms werd er geen vervanger aangesteld en kregen de leerlingen studie of werden ze samen gezet

in grotere klassen. Door de extra middelen voor de korte vervangingen wordt een stap gezet naar de vermindering van de werkdruk van de leerkrachten en de verbetering van het comfort van de leerlingen. Dat laat scholengemeenschappen of groepen van scholen beter toe om zelf een geresponsabiliseerd beleid te voeren. Uiteraard zullen zij ook de nodige flexibiliteit aan de dag moeten leggen. Waar het project met betrekking tot vervangingen van korte afwezigheden geen oplossing biedt, zal ik er bij de pedagogische begeleidingsdiensten op aandringen om een gedeelte van de voor nascholing voorziene middelen hiervoor in te zetten.

U vroeg of de afzonderlijke convenants planlast met zich mee zullen brengen. Dat is in zekere zin natuurlijk onvermijdelijk, maar de scholen beslissen zelf of ze al dan niet tot een convenant toetreden. Scholen die intekenen, doen dat onder dezelfde voorwaarden en volgens dezelfde afspraken, zoals dat ook in de vorige legislatuur het geval was.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de minister, ik heb nog een zijdelingse vraag. Ooit werd eraan gedacht om leerkrachten ook stages te laten lopen tijdens de vakanties. Een aantal leerkrachten was geïnteresseerd om dat te doen, eventueel mits een kleine premie. Wordt daar nog aan gedacht of werd dit denkspoor verlaten?

Minister Frank Vandenbroucke: Het is een goed punt. Ik weet niet of we met een soort premie of fiscale maatregel over de brug moeten komen – we zijn trouwens niet bevoegd voor fiscaliteit. Ik denk dat er wel muziek in zit. Ik heb over dit idee al gesprekken gevoerd, onder meer met de sector van de voeding. Ik heb nog geen concrete maatregelen, maar ik stel voor dat mijn medewerkster even noteert dat we dit opnieuw concreet moeten opnemen. Ik heb er wel al over gesproken met sectoren, maar heb dus nog geen echt beleid ontwikkeld.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik wil nog even iets zeggen over de korte vervangingen. Het experiment loopt, maar de vraag is of het ook werkt en of de nodige mensen worden gevonden om de vervangingen te doen. Het is immers een groot probleem dat er niet altijd mensen beschikbaar zijn om in te springen bij korte vervangingen. Ik denk dat na verloop van tijd een serieuze evaluatie op zijn plaats zou

zijn. Het kan een goede opportuniteit zijn, maar de vraag is of er wel personeel voorhanden is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het leerlingenvervoer van het buitengewoon onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over afwijkingen op het gratis leerlingenvervoer voor leerlingen uit het buitengewoon onderwijs

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Ik worstel al zeer lang met de problematiek van het gratis leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer van het buitengewoon onderwijs was al meermaals onderwerp van discussie. Het is een zeer gevoelige problematiek, zowel voor ouders als voor kinderen. De discussie gaat vooral over de lange tijdsduur van de ritten al dan niet gekoppeld aan het begrip van de vrije keuze. Het gaat over het criterium van de meest dichtbijgelegen school als criterium om een beroep te kunnen doen op gratis leerlingenvervoer. Veel leerlingen in het buitengewoon onderwijs, en in het bijzonder de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, zijn gebaat bij regelmaat en structuur. Het is dan ook belangrijk deze leerlingen de hele schoolloopbaan zo veel mogelijk in één en dezelfde school te laten doorlopen. Dikwijls zijn er praktische problemen met het leerlingenvervoer.

Zo blijkt gratis leerlingenvervoer enkel van en naar de officiële verblijfplaats mogelijk te zijn, terwijl heel wat leerlingen voor en na school opgevangen worden door bijvoorbeeld de grootouders, onthaalmoe- ders of een andere vorm van kinderopvang. Het ene is niet noodzakelijk gerelateerd aan het andere. De officiële verblijfplaats kan totaal verschillen van de feitelijke opvangplaats. Ook als de school de meest dichtbijgelegen is bij de woonplaats van de grootou- ders, is leerlingenvervoer niet mogelijk als de school niet de meest dichtbijgelegen school bij de officiële

verblijfplaats van de leerling bij de ouders is. De vraag van de heer Laurys is hieraan verwant.

De algemene omzendbrief leerlingenvervoer voorziet in enkele uitzonderingen op de regel van meest dichtbijgelegen school. Collega Laurys verwijst naar een afwijking die u als uitzondering hebt toegestaan. Een van de wijzigingen is het schoolaanbod in de regio. Het kan ook omgekeerd zijn. Als een leerling moet veranderen van type, bijvoorbeeld van type 8 naar type 1, en er is een meer dichtbijgelegen school waar type 1 aangeboden wordt, dan wordt geen uitzondering voorzien, al is een vaste structuur voor deze kinderen nog zo van belang. Gratis leerlingenvervoer is dan voor de leerling niet mogelijk. Dat zijn twee voorbeelden.

Een jaar geleden hebt u op een vraag om uitleg geantwoord dat u een task force zou opstarten om na te gaan hoe het leerlingenvervoer in zijn totaliteit zou worden georganiseerd. In het regeerakkoord is er aandacht voor de problematiek geweest, voornamelijk onder druk van uw partij.

Ik had graag de volgende vragen gesteld. Bent u op de hoogte van de twee concrete gevallen die ik in mijn vraag vermeld? Er zijn vast nog andere vergelijkbare situaties. Het ene geval heeft te maken met het begrip officiële verblijfplaats, het andere met het type onderwijs in de meest dichtbijgelegen school.

Zijn er alternatieven voor ouders die door de strikte toepassing van het criterium meest dichtbijgelegen school, geen beroep meer kunnen doen op het gratis leerlingenvervoer? Een mogelijkheid zou zijn om het criterium opvangplaats mee op te nemen in de regelgeving. Met een verandering van de officiële gezinssituatie is het niet altijd duidelijk. Nieuwe gezinssamenstellingen maken dat aspect soms moeilijk en problematisch. Een antwoord in het belang van het kind zou goed zijn.

Bent u van plan om deze problematiek mee op te nemen in de discussie over de vrije schoolkeuze in relatie tot het leerlingenvervoer, die u aankondigt in uw beleidsbrief?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Ik wilde ongeveer dezelfde vragen stellen. Ik heb het over een concrete situatie. Een school stelt vast dat er in de loop van het schooljaar voor leerlingen die zich nog willen aanbieden, geen

plaats meer is. Dan moeten ze naar een school die niet meer de meest dichtbijgelegen school is, en kunnen zij geen beroep meer doen op gratis leerlingenvervoer. Er is in de regio een hele actie op het getouw gezet. De minister weet dat. Er is terecht een afwijking toegekend. Het probleem doet zich het volgende jaar voor. Dan kan de school stellen dat er wel plaats is. De ouders voeren dan aan dat de kinderen weer van school moeten veranderen en het gratis leerlingenvervoer blijft dan wel nog aangeboden.

De aanleiding voor mijn vraagstelling was een andere situatie, die al werd aangehaald door de heer Van Baelen. Ik wil weten hoe de regels nu moeten worden geïnterpreteerd. Wanneer worden afwijkingen toegestaan? In het ene geval zou men namelijk – terecht – tegemoetkomen aan de bekommernis van ouders in een concrete situatie. Als er dan een jaar later wel plaats is in de dichtstbijzijnde school, dan doet zich opnieuw een probleem voor, want dan wordt er geen gratis vervoer meer aangeboden voor de iets verder gelegen school. Daarover stel ik me vragen, mijnheer de minister. Ik wil me trouwens volledig aansluiten bij de bezorgdheid van de heer Van Baelen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik zal eerst antwoorden op de vraag van de heer Van Baelen. Ben ik op de hoogte van de situatie en eventueel van vergelijkbare problemen. Ik ben uiteraard op de hoogte van de concrete problemen die het leerlingenvervoer teweeg kan brengen in de schoolloopbaan van leerlingen in het buitengewoon onderwijs. Iedereen is het er over eens dat de huidige regelgeving voor leerlingenvervoer moet worden aangepast. Zoals u wellicht weet, is een nieuwe regeling in voorbereiding. Vooral eer nieuwe ideeën te veralgemenen, wil ik dit nieuwe concept eerst uitproberen in een afgebakende regio. Mijn departement heeft voorgesteld om dat te doen in Oost-Brabant, omdat men daar een vrij goed zicht heeft op de situatie. Ik zal daarbij zeker rekening houden met de problemen die de heer Van Baelen aankaart. In afwachting van de nieuwe regelgeving blijft de oude reglementering uiteraard gelden.

De heer Van Baelen vroeg eveneens of er alternatieven zijn voor ouders die door de strikte toepassing van het criterium ‘meest dichtbij gelegen school’, geen beroep kunnen doen of geen beroep meer kunnen doen op het gratis leerlingenvervoer. Voor de niet-rechthebbende leerlingen zijn er weinig alterna-

tieven voor wat betreft busvervoer. Uiteraard zullen sommige leerlingen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer, mits betaling van een schoolabonnement. Als er op het collectieve leerlingenvervoer nog busplaatsen over zijn, kan De Lijn wel toestaan dat deze leerlingen mits betaling gebruik maken van dit vervoer, op voorwaarde dat de bus daarvoor geen omwegen moet maken. Om dat laatste gaat het, natuurlijk.

De heer Van Baelen vroeg ook of ik van plan was de problematiek mee op te nemen in de discussie over de vrije schoolkeuze in verhouding tot het leerlingenvervoer, die ik aankondig in mijn beleidsbrief. Bij het uitwerken van een nieuwe regeling rond leerlingenvervoer zal onvermijdelijk ook het aspect vrije keuze moeten worden meegenomen. De algemene doelstellingen voor een nieuwe regeling zijn: ten eerste, een duidelijke afbakening van de regio rond een school of groep van scholen waarbinnen collectief vervoer georganiseerd wordt. Ten tweede, redelijke vervoerstijden en ten derde, specifieke oplossingen voor specifieke situaties. Zo wil ik discussies over afstanden tot de zogenaamde dichtstbijzijnde school uitsluiten, want soms gaat het over een verschil van slechts 100 meter. Geografische grenzen – bijvoorbeeld gemeentegrenzen, maar daarop pin ik me niet vast – lijken mij duidelijker en zinvoller. Bij het bepalen van regio's zal ook meer rekening moeten worden gehouden met rittijden. Sommige scholen zijn misschien wel verder gelegen, maar ook sneller bereikbaar. In een beperkt aantal gevallen is collectief vervoer niet mogelijk op een kwaliteitsvolle manier omdat de afstand tussen woonplaats en school zeer groot is. In dergelijke gevallen moet het mogelijk zijn om te zoeken naar andere oplossingen. Ook op dat vlak wil ik binnen het experiment zoeken naar alternatieven.

De heer Laurys heeft mij over hetzelfde thema een aantal vragen gesteld maar dan meer bepaald over de afwijkingen van de huidige regelgeving rond gratis leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs. Ook die vragen zal ik hier proberen te beantwoorden. De heer Laurys vroeg of ik kan meedelen welke criteria worden gehanteerd om af te wijken van de bestaande regelgeving. In de regelgeving inzake leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs is opgenomen dat, enerzijds, een afwijking kan worden verleend als de school om materiële redenen een leerling niet kan accepteren, bijvoorbeeld omdat de school vol is of onvoldoende toegankelijk is voor een leerling met een ernstige fysieke handicap of niet beschikt over aangepaste infrastructuur. Anderzijds zor-

gen de recente ontwikkelingen in het buitengewoon onderwijs ervoor dat het al heel wat jaren nodig is nog in andere gevallen af te wijken van de bestaande voorwaarden om recht te hebben op kosteloos collectief vervoer of op een individuele toelage in de verplaatsingskosten. De regels inzake leerlingenvervoer verwijzen nog steeds naar de klassieke types en onderwijsvormen. De anti-werking, gericht op kinderen met autisme of autismepectrumstoornissen is evenwel niet onder te brengen in één van de types. Ook kinderen met een meervoudige handicap vinden niet altijd even gemakkelijk een school die hiervoor de juiste opvang kan bieden. Voor dergelijke situaties worden ook afwijkingen verleend, verwijzend naar het koninklijk besluit van 1974, dat dus de regelgeving inzake leerlingenvervoer voor het buitengewoon onderwijs heeft vastgelegd. Die afwijkingen worden verleend door de administratie. Daarbij moet telkens de dichtstbijzijnde school, waar de leerling normaliter rechthebbend zou zijn, verklaren dat zij om materiële of concrete pedagogische redenen de leerling niet in de beste omstandigheden kan opvangen en begeleiden. Als de administratie over een dergelijke verklaring beschikt, wordt deze leerling rechthebbend voor de volgende dichtstbijzijnde school. Voor het collectieve leerlingenvervoer is het in de regel De Lijn die deze afwijkingen toekent, voor het individueel vervoer gebeurt dat door het departement Onderwijs.

U vroeg of er geregeld wordt afgeweken van de geldende regelgeving voor het bepalen van het recht op gratis gemeenschappelijk leerlingenvervoer voor leerlingen in het buitengewoon onderwijs. Afwijkingen zoals hierboven beschreven komen regelmatig voor. Vaak betreft het leerlingen met autisme, met een meervoudige handicap met een specifieke problematiek of gevallen waarbij de school materieel over onvoldoende capaciteit beschikt om nog leerlingen toe te laten.

Daarnaast heb ik zelf beslist om een afwijking te verlenen in een zeer beperkt aantal dossiers. Voor het dossier 'Herk-de-Stad' primeerde voor mij het pedagogisch belang van de leerlingen en de rechtszekerheid. Verschillende jaren konden deze leerlingen rekenen op kosteloos leerlingenvervoer en werd het recht op gratis vervoer niet in vraag gesteld, noch door het departement Onderwijs, noch door De Lijn. Door een meer verfijnde berekeningswijze van de afstand tussen school en ouders, zouden deze leerlingen niet-rechthebbend zijn geworden. Mijn beslissing bevestigde uitdovend de rechthebbendheid, zodat

deze kinderen het buitengewoon lager onderwijs in dezelfde school zouden kunnen voltooien.

In een ander geval werd de niet-rechthebbendheid van een leerling vastgesteld in het laatste jaar van een BuSO-opleiding. Ook hier heb ik, in het belang van de leerling, voor continuïteit gekozen.

In een derde geval ging het over het bestendigen van liggend vervoer van een zwaar gehandicapt kind met taxi. Deze regeling was in het verleden toegestaan door een van mijn ambtsvoorgangers en werd daarna verschillende keren herbevestigd.

Het aantal echte afwijkingen is zeer beperkt en ingegeven door principes als rechtszekerheid en pedagogisch belang van de leerling. Afwijkingen eindigen ook steeds op het ogenblik dat een onderwijsniveau wordt beëindigd. Bij de overstap van het buitengewoon lager onderwijs naar het buitengewoon secundair onderwijs verandert de leerling van niveau en van school. Op dat ogenblik wordt de regelgeving opnieuw toegepast.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mijnheer de minister, ik begrijp uit het antwoord dat bij de afwijkingen die zijn toegestaan het belang van de leerling primeert. Ik ben het daar voor 100 percent mee eens. Ik zal de betrokken ouders dan ook voorstellen om aan de minister een afwijking te vragen over het begrip 'verblijfplaats'.

Binnen het proefproject is er ook de kwestie van de vrije keuzeproblematiek. Door nieuwe gezinssamenstellingen, lijkt het me belangrijk dat ook rekening wordt gehouden met de plaats van opvang en niet alleen met de officiële verblijfplaats. Ook in een gewone gezinssituatie is het mogelijk dat ouders het kind naar een school brengen die dicht bij hun werkplaats gelegen is. De officiële verblijfplaats is vandaag de plaats van domiciliëring. Misschien gaat het echter alleen om de slaappleaats en niet om de echte verblijfplaats.

Er moet ook aandacht worden besteed aan de verandering van type.

Tot slot stel ik me vragen bij de geografische of gemeentegrenzen. Zo is er een verschil tussen Kortesseem en Leuven. Ik ben het ermee eens dat er een afbakening nodig is om afstanden te kunnen beperken.

Het belang van de leerling staat voorop. De afgelopen jaren hebben we minder aandacht besteed aan evoluties, bijvoorbeeld tussen de verschillende onderwijsnetten. Ook in het kader van de nota over zorgcontinuüm is het essentieel om hier een oplossing te vinden zodat flexibel kan worden omgegaan met de plaats waar leerlingen terechtkomen.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Bij een vraag is het altijd delicaat om een evenwicht te vinden tussen de concrete situatie van waaruit de vraag is ontstaan en de algemene problematiek.

Deze school maakt toevallig deel uit van het pilootproject en kan dan ook best wachten op de resultaten daarvan. Wat de sociaal-economische situatie betreft, vraag ik altijd een beetje aandacht bij Limburg om de afbakening niet bij de provinciegrenzen te leggen. Het Hageland vertoont soms dezelfde sociaal-economische situatie als Limburg. We zouden ook hier weer te maken krijgen met een leegzuigeffect van Limburg en Brabant.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Laurys, het is perfect legitiem om op basis van een concreet geval te vragen naar de algemene benadering. We bevinden ons echter in een denkfase binnen het beleidsproces.

Mijnheer Van Baelen, u hebt verschillende punten opgesomd. Ik zal daar nu niet op reageren, maar vragen dat mijn medewerkers deze aandachtig zouden bekijken. Daarover volgt dan nog een debat.

De heer Gilbert Van Baelen: Ik heb het gevoel dat met de scholengemeenschappen, ook in het basisonderwijs, de problematiek veel minder gevoelig ligt dan een aantal jaren geleden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de plaats van de opleiding polyvalent verzorgende in de KB's betreffende de zorgkundige

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, binnenkort worden de wijzigingen aan de KB's in verband met de zorgkundige gepubliceerd. De KB's betekenen voor de verzorgenden op het terrein een verbetering omdat zij nu al een aantal handelingen uitvoeren die zij strikt juridisch niet zouden mogen uitvoeren. De nieuwe regelgeving wil dit probleem oplossen.

Hoewel de wijzigingen een verbetering van eerdere voorstellen inhouden, blijven er onduidelijkheden. Het KB dat de voorwaarden regelt om als zorgkundige erkend te worden, erkent op geen enkele manier de opleiding 'polyvalent verzorgende'.

Dat betekent dat personen die het diploma van polyvalent verzorgende behaald hebben, nooit zorgkundige kunnen worden, zoals dat nu in de reglementering is opgenomen.

Mijnheer de minister, vorig jaar heb ik in deze commissie het probleem al aangekaart. In uw antwoord op mijn vraag stelde u toen dat u bij federaal minister Demotte zou informeren naar de stand van zaken. Op basis van die informatie zou u een standpunt bepalen en eventueel initiatieven nemen.

Mijnheer de minister, het is nu duidelijk dat de mensen die het diploma van polyvalent verzorgende hebben behaald, niet als zorgkundige kunnen worden aangesteld. In de sector worden heel wat mensen als polyvalent verzorgende tewerkgesteld. Ze mochten daarbij een aantal taken opnemen, ook al was dat juridisch niet geregeld.

Voor de opleidingscentra is het belangrijk te weten voor welke job en voor welke handelingen ze mensen moeten opleiden. Mijnheer de minister, wat zijn de toekomstmogelijkheden voor mensen die de opleiding polyvalent verzorgende hebben gevolgd? In welke mate is het mogelijk om het, via extra vorming, mogelijk te maken dat deze mensen wel tewerkgesteld kunnen worden als zorgkundige en bepaalde handelingen kunnen uitvoeren?

Voor een opleidingscentrum is het van belang te weten in welke verschillende sectoren mensen tewerkgesteld kunnen worden. Het gaat om opleidingen waarvoor cursisten redelijk veel uren stage moeten lopen bij organisaties. Het heeft geen zin om de cursisten stage te laten lopen bij een organisatie waar ze later toch niet terecht kunnen. Momenteel is het bijvoorbeeld nog onduidelijk of deze mensen binnen de

thuiszorg tewerkgesteld kunnen worden of niet. Het heeft geen zin om mensen daar stage te laten lopen, als ze er niet tewerkgesteld kunnen worden. Als dat wel mogelijk is, is het wel zinvol daar een stage te organiseren.

Mijnheer de minister, ook voor de organisatoren van de opleidingen is het interessant dat u duidelijkheid creëert.

De voorzitter: Mevrouw Morel heeft het woord.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Mijnheer de minister, heeft de nieuwe regelgeving impact op de verzekering van de mensen of de stageplaatsen? Hangt er, als ze wettelijk meer handelingen mogen uitvoeren, een prijskaartje aan vast voor de verzekering?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, de opleiding polyvalent verzorgende is in de tweede helft van de jaren negentig tot stand gekomen, als belangrijke aanvulling in het volwassenenonderwijs bij de toen net gefuseerde opleidingen kinderverzorging en gezins- en sanitaire hulp derde graad BSO. Die fusie leidde tot verzorging derde graad BSO, waarin een basisopleiding werd gegeven die niettemin reeds toegang verschaft tot het beroep van verzorgende in onder meer de intramurale bejaardenzorg. Wie nog een jaartje extra wilde studeren, kon ofwel kindverzorging BSO kiezen, ofwel thuis- en bejaardenzorg BSO, wat behalve het diploma secundair onderwijs ook competenties opleverde in de meer complexe zorgsettings en in de thuiszorg, waar zelfstandig werken belangrijk is. Dat is de historische context.

In het KB betreffende de vaststelling van de nadere regels om geregistreerd te worden als zorgkundige, wordt bepaald dat het gaat om mensen die het tweede leerjaar van de derde graad secundair onderwijs – studiegebied personenzorg, in TSO of BSO – met succes hebben gevolgd en daarbovenop geslaagd zijn voor een opleiding tot zorgkundige, gelijkwaardig aan één studiejaar.

In het voltijds secundair onderwijs loste men dat op door in het specialisatiejaar thuis- en bejaardenzorg die verpleegkundige activiteiten op te nemen die de zorgkundigen mogen uitvoeren onder bepaalde voorwaarden, opgesomd in een nog niet in het Belgisch

Staatsblad gepubliceerd KB, dat op 12 januari werd goedgekeurd.

Begin december werd rond deze materie een eerste maal overleg gepleegd tussen verschillende partners, met onder meer mijn kabinet en het kabinet van de federale minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Ook de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin was vertegenwoordigd.

De opleiding polyvalent verzorgende is inderdaad niet met die naam opgenomen. In het betreffende KB staat onder Titel II, Registratie, artikel 2, ten tweede b): 'hetzij een kopie van een getuigschrift van sociale promotie of van beroepsopleiding die een opleiding bekroont die, aanvullend op de elders verworven bekwamingen, door de bevoegde instanties gelijkgesteld is aan de opleiding van zorgkundige bedoeld in punt ten tweede a)'. Het gaat er dus om dat door de opleidingsverstrekkers in overleg maatregelen worden genomen opdat genoemde verpleegkundige handelingen echt worden opgenomen binnen de opleiding van polyvalent verzorgende. Ik laat in het midden of dat kan zonder een aanpassing van het modulaire traject.

Deze alinea schept volgens mij op termijn de mogelijkheid de polyvalent verzorgende ook te erkennen als zorgkundige. Er zal dus moeten worden aangetoond dat de noodzakelijke handelingen in het curriculum zijn opgenomen.

Bijkomend overleg met het kabinet van de federale minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, in verband met de erkenning tot zorgkundige, werd gepland. Ik geloof dat het overleg plaatsvindt op 8 februari. Uw vraag kan daar worden meegenomen. Aan de hand daarvan kunnen we straks mogelijk duidelijkheid verschaffen betreffende de eventuele noodzakelijke bijkomende opleidingsnoden die het voor polyvalent verzorgenden mogelijk zullen maken om als zorgkundige te functioneren. De toepassing van de KB's betreffende de zorgkundige in de thuiszorg is de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Daarop kan ik dus moeilijk antwoorden.

De voorzitter: Mijnheer de minister, de vraag van mevrouw Morel werd niet beantwoord.

Minister Frank Vandenbroucke: Het is bijzonder moeilijk om te antwoorden op de vraag over de verzekering.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Dat aspect is misschien niet onbelangrijk als het pakket wordt uitgebreid. Een aantal handelingen, bijvoorbeeld medische handelingen, vergen misschien een extra verzekering. Mijnheer de minister, ik zal hierover later wel een antwoord vernemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
